

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: MÁ ČLOVEK V HMOTNEJ NÚDZI PLATIŤ ZA OHODNOTENIE AUTA?

Bratislava 26. augusta 2025

Verejný ochranca práv, Róbert Dobrovodský, pri výkone svojej činnosti zaznamenal podnety týkajúce sa podmienok priznávania pomoci v hmotnej núdzi, ktoré vzbudzujú otázky ohľadom posudzovania majetku a účasti v obchodných spoločnostiach. V záujme transparentnosti a informovanosti verejnosti preto poskytuje objasnenie relevantných ustanovení zákona o pomoci v hmotnej núdzi.

V jednom prípade podávateľ poukázal na absurdnosť požiadavky nechať si vypracovať drahé odborné stanovisko o hodnote jeho motorového vozidla, ktorého cena môže prevyšovať samotnú výšku dávky.

Čo je hmotná núdza?

Zákon o pomoci v hmotnej núdzi definuje hmotnú núdzu ako stav, kedy príjem členov domácnosti nedosahuje sumy životného minima a členovia domácnosti si príjem nevedia alebo nemôžu zabezpečiť prácou, výkonom vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku. Za majetok sa pritom považujú (s určitými výnimkami) veci, práva a iné majetkové hodnoty.

Má človek v hmotnej núdzi ešte aj platiť náklady na ohodnotenie auta?

Jednou z takýchto výnimiek – teda vecou, ktorá nie je na účely zákona o pomoci v hmotnej núdzi majetkom – je aj osobné motorové vozidlo, ak je staršie ako 10 rokov, alebo ak jeho hodnota nepresahuje sumu 35-násobku životného minima. Hodnota osobného motorového vozidla sa pritom preukazuje buď odborným stanoviskom znalca, alebo dokladom o kúpe motorového vozidla vyhotoveným osobou, ktorej predmetom činnosti je výroba, predaj alebo distribúcia motorových vozidiel.

Pokiaľ ide o preukazovanie hodnoty osobného motorového vozidla, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny uviedlo, že postup, podľa ktorého hodnotu osobného motorového vozidla preukazuje žiadateľ na vlastné náklady, vychádza z internej normy, ktorá podľa mienky Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny nie je v rozpore so znením zákona o pomoci v hmotnej núdzi či so Správnym poriadkom.

Náklady by mal znášať štát

„Domnievam sa však, že nie je možné od žiadateľov o pomoc v hmotnej núdzi spravodlivo požadovať, aby vynakladali finančné prostriedky na odborné stanovisko znalca. Zastávam názor, že tieto náklady by mal znášať štát. Túto tému som otvoril aj na stretnutí s predstaviteľmi Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny dňa 11.01.2024.“, uvádza verejný ochranca práv.

Argumentácia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny

Argumentácia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny spočíva v tom, že odborné stanovisko znalca nemožno zamieňať za znalecký posudok, pričom odborné stanovisko by malo byť znalcom poskytnuté bezodplatne, prípadne za významne nižšiu cenu než znalecký posudok. Prax však je podľa podávateľa iná.

Odborné stanovisko znalca je síce v zákone o znalcoch definované ako samostatný úkon znaleckej činnosti, bližšie však v príslušnej legislatíve nie je upravené s výnimkou ustanovenia, podľa ktorého sa na vykonanie odborného stanovisko primerane použijú niektoré ustanovenia týkajúce sa znaleckého posudku.

S menej než 90 eur na mesiac ešte aj platiť odborné stanovisko?

Aj keby vyhotovenie odborného stanoviska stálo v praxi skutočne značne menej než znalecký posudok, zastávam názor, že pri osobe, o ktorej sa možno dôvodne domnievať, že sa nachádza v hmotnej núdzi, nie je primerané požadovať vynakladanie akýchkoľvek dodatočných nákladov na preukázanie hodnoty jeho majetku, osobitne ak samotná dávka v hmotnej núdzi, ako základný komponent pomoci v hmotnej núdzi, predstavuje pre jednotlivca menej než 90 eur na mesiac.